

Онищук Є., студ. гр. БМН-2-20
Науковий керівник канд. істор. наук,
доц. Проданюк Ф.М.
Київський національний університет
технологій та дизайну

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ – ОДИН ІЗ ВЕЛЕТНІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ, ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ, ДЕРЖАВНИЙ ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ

Михайло Сергійович Грушевський – визначна постать не лише в національній, але й в європейській історії та культурі. Він автор понад 2000 наукових та науково-популярних праць, серед яких значне місце займає «Історія України-Руси». Вчений намагався в своїх дослідженнях сконцентрувати попередні досягнення суспільно-політичної думки нашого народу, уроки історичного генезису українства, теоретичні передбачення подальших шляхів розвитку української нації, вибір найприйнятніших, найперспективніших варіантів спрямування національно-визвольного руху, його стратегії, форм і методів боротьби, лінії поведінки в конкретних ситуаціях [1, с. 9].

Відомий вчений та громадсько-політичний діяч не лише написав значну кількість наукових праць та був одним із лідерів національно-визвольного руху, але й безпосередньо брав активну участь у відновленні української державності. Значний вплив на формування його поглядів мали праці відомих українських істориків М. Костомарова, П. Куліша, М. Драгоманова, В. Антоновича та багатьох інших видатних громадсько-політичних і культурних діячів України ХІХ ст.

Мета нашої роботи дослідити багатогранну діяльність М.С. Грушевського та з'ясувати його вплив на розвиток національної науки, суспільно-політичної думки та становлення національної державності.

Для дослідження наукової та суспільно-політичної спадщини М.С. Грушевського надзвичайно багато зробили такі вчені: Л. Винар, В. Верстюк, І. Гирич, Я. Дашкевич, Я. Калакура, Л. Кондратик, О.Оглоблин, Р. Пиріг, О. Пріцак, П. Сохань, В. Ульяновський, С. Кіржаєв, В. Тельвак та інші.

Протягом тривалої наукової діяльності М.С. Грушевський сформував власну історіографічну концепцію історії українського народу, яка мала ґрунтовні посилення на значну джерельну базу та чітко сформовані теоретико-методологічні засади. На думку багатьох дослідників це стало можливим завдяки використанню вченим методів соціологічних спостережень, історичного та істориконаукового синтезу. М.С. Грушевський використовував різноманітні форми історичних пам'яток - літописи, мемуаристику, літературні твори, роботи відомих діячів на ниві українознавства. Його роботам також притаманна чітка, логічна та аргументована структурованість історіографічних концепцій [2, с. 280-281]. Відомий історик відіграв визначну роль у становленні вітчизняної

історії, історіографії, археології, українознавства, джерелознавства, соціології та інших наук.

М.С. Грушевський у своїх працях запропонував декілька схем періодизації української історіографії. Зокрема, в історії еволюції українського народу він виділяє три основних і два перехідних періоди [2, с. 130-131]. Вчений приділяє значну увагу дослідженню давньоруської історії української державності. Він вважає її відправним пунктом в історії національної державності [3].

Найбільш помітною подією, що визначила наступний період національного державотворення, М.Грушевський називав добу козацької революції, або, згідно його термінології – Хмельниччина [2, с. 131-132]. В суспільно-політичних дослідженнях М.С. Грушевського значне місце відведено таким категоріям як «народ», «державна» та «герой в історії». «Образ героя» чи історичну постать він розглядав продуктом епохи та середовища, людська воля обмежена й залежить від соціального оточення.

М.С. Грушевський надзвичайно багато зробив для становлення національних академічних інституцій. Зокрема, Українського наукового товариства (УНТ) та Української Академії Наук УАН [4].

М.С. Грушевський був одним із визнаних керівників Української революції 1917-1921 рр. та Української Центральної Ради.

Вивчення постатей, які зробили значний внесок у розвиток історії України, на сьогодні є важливим. Відштовхуючись від цього, ми можемо проаналізувати деякі теперішні поразки й досягнення, бо вони уже мали місце в історії [5]. Подальшого дослідження потребує діяльність М.С. Грушевського.

Література

1. Ніколаєнко С. М. Постать М. Грушевського в українській історії. // Феномен Михайла Грушевського як державного діяча, науковця, громадянина (до 150-річчя від дня народження): зб. наук. праць (за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 19 травня 2016 р.). К.: «Міленіум», 2016. С. 9-10.
2. Тельвак Вікторія, Тельвак Віталій. Михайло Грушевський як дослідник української історіографії. - Київ-Дрогобич, 2005. - 334 с.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. - К.: Наукова думка, 1995. - Т.6. - С. 356.
4. Шинкарук Л. В. Ідеї Михайла Грушевського щодо Української Академії Наук. // Феномен Михайла Грушевського як державного діяча, науковця, громадянина (до 150-річчя від дня народження): зб. наук. праць (за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 19 травня 2016 р.). К.: «Міленіум», 2016. С. 36 - 37.
5. У 1917-му Грушевського називали «некоронованим королем України» [Електронний ресурс] <https://www.radiosvoboda.org/a/28380595.html>